

komolyan, kártérítési alapnak felhasználni. Annál inkább alapos ez a gyanu, ha hosszabb idő után is még mindig „hisz“ az ígéletben. Az előbb ismertetett eset tényállása minket is meggyőz arról, hogy itt a Kuria tényleg a gyengébbet védi, de minden ilyen esetben pontos tényállás és jó lélektani érzék kell a helyes döntéshez. Sz-i.

Tökebőségi vélelem. Ily cím alatt a lap szeptemberi számában rövid természetrajzát kíséreltem megadni egy jogéleti jelenségének, hogy erősítést kapjon az a tendencia, mely a jelenség mélyén elrejtve meghuzódó gondolat erősebb gyakorlati érvényesülését sürgeti.

A birói gyakorlat bányájából kiemelek most egy erősen szemléltető esetet a gondolat illusztrálására. Felperes lovait a vasut elgázolta. Felperes az elhullott lovak értékét és azáltal szenvedett kárát vette keresetbe, hogy fuvarozási üzletét más állatok pótlásáig nem folytathatta. A tényállásban megállapítást nyert, hogy a felperes külön beadvánnyal kérte az alperestől, hogy kárkövetelésére előleget adjon, utalva arra, hogy nincs oly vagyoni helyzetben, hogy az elpusztult lovakat a maga erejéből pótolni tudja. A Kuria P. VI. 7766/928. sz. ítéletében az ezen üzemi elmaradást keresetet is megítélő táblai határozat ellen benyújtott felülvizsgálati kérelmet elutasította. Az indokolásból kiírjuk a következőket:

„A fuvarozás elmaradásából előálló keresetvesztés olyan kár, amely az üzemi balesettel szoros oki összefüggésben van és így az üzemtartó alperes felelősséggel tartozik.

Igaz, hogy a károsult is köteles a nagyobb kár elhárítása végett közreműködni, ámde ez a kötelezettség nem terjed odáig, hogy az illető nagyobb költsékezést teljesítsen, vagy terhes adósságot vállaljon magára.

Minthogy a felperes vagyoni helyzete a károsítás idején nem volt olyan, hogy a lovak beszerzésére készpénz állott volna rendelkezésére, a takarékpénztártól való kölcsönzés pedig a közismerten magas kamatok és más költségek mellett sulvos megterheléssel jár, — nem róható mulasztásul a felperes terhére, hogy a pénzszerzésnek ezt a módját csak hosszabb idő után (majdnem egy év) vette igénybe.

Egyébként is a felperes kárkövetelése már a károsítás idején esedékes volt, és ha alperes a kárkövetelést, amelynek fölvehető mennyiségéről a baleset kivizsgálásakor tájékozódhatott, nem ervenlített ki, a kár mértékének az idő folyása alatt beállott emelkedése az ő terhére esik.“

Íme: a bírói döntés helyes értékelése a tökehiány vas-kos tényéről.

A döntést még egy más irányban is gyümölcsöztetni kívánjuk. Az indokolás utolsó citált bekezdése a kárbővülés fogalmával operál (a szó az ítéletben nem fordul elő) és megállapítja az indokolás — lehet, hogy alperes a kínálkozó alperesi érveléssel nem élt — hogy az alperes mentesülése a nemfizetés következtetésékepen nem szorítható a késedelmi kamatokra. Szívesen láttuk volna, ha a Kuria ezen vonatkozásban is kifejezetten felfejtette volna azt az álláspontot, ami a döntésben benne rejlik, hogy a késedelmi kamatokon felüli kár is igényelhető, amint hogy magánjogi törvénykönyvünk, mint arra előző esetiinkben hivatkoztunk, ezt kifejezetten el is rendelni.

B. S.

Hibás indokolás, helyes döntés. Az ítélezésnek ezzel a jelenségével érdemes volna közelebbről foglalkozni. Bizonyos, hogy az okok széles skálája vezet arra, hogy hibás indokolás mellett mégis helyes legyen a döntés. Van eset, amikor az okfejtés logikai menetébe egy téves jogi láncszem illeszkedik, de megtétezi azt egy másik tévedés, a kettő paralizálja egymást és kész a helyes eredménv. Vannak esetek, amelyekben a döntés nem is tudatos logikai folyamat eredményeként, deduktíve áll elő, hanem hogy úgy mondjam: intuitive, rálátás-szerűleg, míg az indokolás csak utólag konstruált valami. Ily esetben az indokolás helyességét semmisen biztosítja: a bíró helyesen érzi, mi felel meg a jog szövevényének, de nem szükségképp jól fejté ki annak tételeit. A „Macht nur gute Urteile, die guten Gründen werden schon folgen“ axiómája nem oly kétségtelen, a jól eltalált ítélet indokolása nem feltétlenül jó.

E lap utolsóelőtti számában (291. oldal) mutattam rá egy oly külföldi viszonylatu magánjogi esetre, amelyet a bíróság hibás indokolással, rendelkező részében mégis helyesen döntött el. Az itt szóbanforgó eset ugyancsak külföldi viszonylatu magánjogunk területére tartozó. A tényállás szerint Amerikában lakó alperesek Magyarországon fekvő ingatlanukat *szóbeli* szerződéssel kötelezték el adásvétel címén az ugyancsak Amerikában lakó felpereseknek; alperesek a tulajdonjog bekebelezésére alkalmas okiratot nem szolgáltatván, felperesek ez iránt keresetet indítottak. A Kuria ezt a következő indokolással utasította el:

Az ingatlan elidegenítése tárgyában kötött szerződés a vevő javára nem pusztán *kötelmi* igényt biztosít, hanem annak alapján a vevő a tulajdonjogban lévő